

G E Z
(REJ)

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K O Ł O B R Z E G

1. Nazwa

**POZOSTAŁOŚCI UMOCNIEŃ TWIERDZY KOŁOBRZESKIEJ:
REDUTA SCHILLA (MORAST) - PRZYZCZÓŁEK NA WYSPIE SOLNEJ,
OB. TAWERNA**

2. Czas powstania

1770 - 1774

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok ogólny z lotu ptaka od zachodu

Widok ogólny z lotu ptaka od północnego wschodu

Widok dziedzińca apelowego od strony północnej

Widok muru osłonowego szyi reduty z mostem zwodzącym.

4. Adres (ulica, nr posesji)

Kołobrzeg

ul. Warzelnicza (Port Jachtowy)

p-ta 78-100

nr dz. 173/7 (cz.), obr. 4

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzegi**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Formy ochrony

rejestr zabytków:

A-1880* (dawny numer 376)

decyzja z dn. **10.04.1964 r.**

* przepisany do księgi rejestru woj. zachodniopomorskiego pod nr A-1880 postanowieniem ZWKZ z dn. 31.01.2020 r. jako:

tzw. Reduta Schilla – przyczółek położony na Wyspie Solnej, w widłach rzeki Parsęty i Rowu Drzewnego (tj. Reduta Morast)

Inne:

Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków

na podstawie Zarządzenia Nr 87/14

Prezydenta Miasta Kołobrzeg, z dn. 21.10.2014 r.

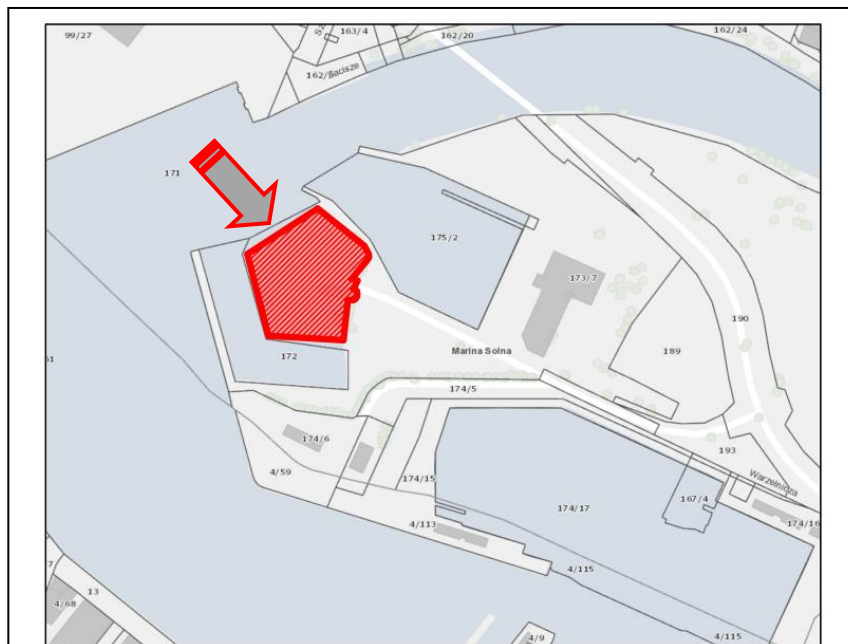
(aktualizacja: zarządzenie nr 101/22,
z dn. 26.08.2022 r.)

8. Historia, opis i wartości

Reduta zbudowana została w latach 1770-1774 w trakcie przebudowy Twierdzy Kołobrzeg po wojnie siedmioletniej z zadaniem obrony portu i ujścia Parsęty.

W latach 1832-1836 dokonano modernizacji pięciobocznego założenia otoczonego fosą, polegającej na przebudowie muru osłonowego zamykającego „szyję” reduty od zachodu oraz budynków na obu jego końcach. Nowe obiekty obsypano ziemią ukrywając je w wale ziemnym „barków” reduty. Przy bramie zwodzonej powstał podłużny budynek ceglany, którego zachodni kraniec, zamknięty półkoliście, wysunięto przed lico muru tworząc formę bastei brońiącej podejścia pod sam mur osłonowy. Forma budynku i zachowanych otworów strzeleckich pozwala określić, że w tej „reducie” mogło się znajdować pierwotnie do 9 lekkich dział (np. 2-funtowych) strzelających „na ślepo” ponad wałem, wspomaganych 20 stanowiskami strzeleckimi dla bezpośredniej obrony reduty jako ostatniego punktu oporu. W narożnikach wałów zbudowano stanowiska bojowe (barbety) dla cięższych dział 12 funtowych. Po raz ostatni Reduta wykorzystana została bojowo w marcu 1945 r., kiedy to stanowiła ostatni punkt oporu na Wyspie Solnej. W 1962 r. obiekt zagospodarowano na siedzibę Jachtklubu Morskiego Joseph Conrad. Obiekt przeszedł zakrojony na szeroką skalę remont /rewitalizację w 2018 r.

Największą wartością Reduty Morast jest jej kompletność i unikatowość zarówno na skalę miasta jak i kraju. W parze z Redutą Solną odległą o 340 m. stanowią obraz gęstości umocnień obronnych Twierdzy Kołobrzeg. Tym bardziej, że większość pozostałych umocnień obronnych usunięto lub przebudowano w momencie likwidacji twierdzy.

Kołobrzeg, ul. Warzelnicza - twierdza Reduta Morast: <https://mapy.gis.kolobrzeg.pl>

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogólny stan zachowania reduty – bardzo dobry; zarówno budynki jak i obwałowania są zachowane w komplecie i poddane remontowi w 2018 r.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- wszelkie prace budowlano-konserwatorskie winny być zgodne z zapisami mpzp i uzgodnione z MKZ W Kołobrzegu
- Ochrona w zakresie pełnego zachowania:
/ukształtowania bryły, w tym gabaryty wysokościowe, proporcje wysokości ścian i dachu, forma dachu/ konstrukcji i materiału budowlanego/ ukształtowania elewacji, w tym rozmieszczenia i formy otworów okiennych, drzwiowych oraz detal architektoniczny/ stolarki okiennej i drzwiowej, przy wymianie wymagane jest odtworzenie poprzedniej formy i zastosowanie pierwotnego rodzaju materiału/ zasadniczego układu oraz wystroju wnętrza/ bezpośredniego otoczenia obiektu zabytkowego

Elewacja szyi Reduty Morast - XX w. © Urząd Miasta Kołobrzeg, H. Kroczyński.
Źródło bezpośrednie: <https://twierdzakolobrzeg.pl/>

Oprac.: K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

Biuro Dokumentacji Zabytków

w Szczecinie

Maria Witek

10.2024

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków